

Ο πρέσβης με την κόρη του Nini.

ZHAO YALI

Μιλά άπαιστα ελληνικά χρησιμοποιώντας ένα πλούσιο λεξιλόγιο. Τα έμαθε στη Φιλοσοφική του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου. Τι γύρευε ένας Κινέζος στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης αρχές της δεκαετίας του '70, ρωτήσαμε τον Κινέζο πρέσβη Zhaoli, ο οποίος μας μίλησε για τη διπλωματική του καριέρα, για την οικογενειακή του ζωή αλλά και για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Πεκίνου.

Εύχομαι να βρείτε λύση κοινά αποδεκτή για συμβίωση Ε/κ και Τ/κ

» «Οι Κύπριοι με τους Κινέζους έχουν πολλά κοινά γι' αυτό υπάρχει μια οικειότητα μεταξύ μας»

ΤΗΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΣΟΛΟΜΩΝΙΔΟΥ ΔΡΟΥΣΙΩΤΟΥ

Η ΚΙΝΑ θα τα καταφέρει κάποια στιγμή να γίνει το αντίπαλο δέος; Τα τελευταία τριάντα χρόνια η οικονομία της Κίνας έχει αναπτυχθεί πάρα πολύ, λόγω της πολιτικής που εφαρμόζουμε από το 1978, του ανοίγματος και των μεταρρυθμίσεων, η οποία έφερε χειροπιαστά αποτελέσματα.

-Και πολλές αμερικανικές εταιρείες να επενδύουν στην Κίνα. Σε μια παγκοσμιοποιημένη οικονομία, είναι φυσικό να κάνουν αμερικανικές εταιρείες επενδύσεις στην Κίνα αλλά και κινέζικες εταιρείες στην Αμερική. Η οικονομία της Κίνας σήμερα βρίσκεται σε ένα πολύ καλό επίπεδο και θέλουμε να διαδραματίσουμε και στον πολιτικό τομέα ένα σταθεροποιητικό ρόλο στα παγκόσμια δρώμενα. Ακολουθούμε μια ανεξάρτητη, φιλειρηνική εξωτερική πολιτική, έχουμε πολύ καλές σχέσεις σχεδόν με όλες τις χώρες.

-Μπορεί η Κίνα να γίνει τροχοπέδη για τις επεμβατικές προθέσεις άλλων δυνάμεων; Πρέπει να υπάρχει ο σεβασμός για την κυριαρχία και την εδαφική ακεραιότητα των άλλων χωρών και αυτές τις αρχές προσπαθούμε να διαφυλάξουμε σε συνεργασία με τα Ηνωμένα Έθνη.

-Η Κίνα τι είναι τελικά κομμουνιστική, ελεύθερη οικονομία, ή συνδυασμός των δυο; Είμαστε η μεγαλύτερη αναπτυσσόμενη χώρα και εφαρμόζουμε την οικονομία της αγοράς του σοσιαλισμού με κινέζικα χαρακτηριστικά. Αυτό είναι το πολιτεύμα μας.

-Ο 21ος αιώνας δεν έχει ξεπεράσει αυτό το πολιτεύμα; Είμαστε μια ακανθιά χώρα με 1,3 δισεκατομμύρια πληθυσμό και είχαμε πολλές δυσκολίες στο παρελθόν, τράβηξε πολλά ο κινέζικος λαός τα τελευταία 150 χρόνια, από τον πόλεμο του Οπίου το 1840 με τους Άγγλους που μας πήραν τότε το Χογκ Κονγκ. Το πολιτικό μας σύστημα προσαρμόζεται με τα νέα δεδομένα και με την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας.

-Η εργατικότητα και η μεθοδικότητα χαρακτηρίζουν τους Κινέζους. Για τους Ολυμπιακούς έλεγαν ότι η Κίνα ήταν έτοιμη πριν από την Ελλάδα. Δεν αμφιβάλω για την εργατικότητα και μεθοδικότητα του κινέζικου λαού, για τα ολυμπιακά έργα όμως είναι λιγώ παρατραβηγμένο. Ο κινέζικος λαός είναι πολύ πειθαρχημένος. Είμαστε 1,3 δισεκατομμύρια κόσμος, χωρίς πειθαρχία θα ήταν χάος. Γι' αυτό εφαρμόζουμε ένα πολιτικό σύστημα στριγγμένο στην κινέζικη πραγματικότητα, άσχετα με το όνομα που θέλουμε να του δώσουμε.

-Υπάρχει ελευθερία ή καταπίεση; Η ελευθερία και η δημοκρατία είναι τα ιδεώδη της ανθρωπότητας, δεν μπορείς να περδεις αυτά ανήκουν μόνο στο καπιταλιστικό σύστημα. Η ελευθερία είναι το ιδεώδες και του κομμουνιστικού κόμματος και της χώρας μας.

-Πώς πάνε τα ολυμπιακά έργα; Λεγόταν ως ανέκδοτο ότι η Κίνα ήταν έτοιμη πριν από την Ελλάδα για να ασκήσουν κάποια πίεση στην Ελλάδα που κάταφερε να διοργανώσει εξαιρετικούς Ολυμπιακούς Αγώνες. Υπηρετούσα ως πολιτικός σύμβουλος στην προεβεία μας στην Αθήνα από το 1999 μέχρι το 2002 και είχα επαφές με την οργανωτική επιτροπή των Ολυμπιακών. Όταν τελείωσε η θητεία μου πήγα απόσπασ ως σύμβουλος της Οργανωτικής Επιτροπής των Ολυμπιακών του Πεκίνου 2008, έτσι έζησα την όλη διοργάνωση από κοντά. Η Αθήνα τα κατάφερε.

-Πώς πάνε οι προετοιμασίες; Μέχρι το τέλος του χρόνου

Στο Σινικό Τείχος με τον Πρόεδρο Παπαδόπουλο.

όλες οι εγκαταστάσεις και τα στάδια θα είναι έτοιμα για να δοθεί χρόνος για πρόβες και εκδηλώσεις. Από τα 35 στάδια -εγκαταστάσεις, μόνο 11 κτίστηκαν από την αρχή. Το κυρίως ολυμπιακό στάδιο από έξω φαίνεται σαν τη φωλιά των πουλιών. Εκτός από το Πεκίνο θα διεξαχθούν αγώνες και σε άλλες έξι πόλεις. Όλα πάνε με βάση το πρόγραμμα. Πρόσφατα ξεκίνησε η αντίστροφη μέτρηση για τις 500 μέρες και ανακοινώθηκαν τα σχέδια των μεταλλίων. Πίσω από τα χρυσά μετάλλια θα υπάρχει για πρώτη φορά ημιπολύτιμος λίθος jade.

-Είναι πρόκληση για την Κίνα να ξεπεράσει τους Ολυμπιακούς των Αθηνών; Μετά την Ολυμπιάδα της Αθήνας που σημείωσε μεγάλη επιτυχία από άποψη διοργάνωσης αλλά και αισθητικής με τη φαντασμαγορική τελετή έναρξης, θα προσπαθήσουμε να κάνουμε και εμείς κάτι το ξεχωριστό. Θα μείνουν όμως μυστικά μέχρι το τέλος η τελετή έναρξης και ο τρόπος με τον οποίο θα ανάψει η φλόγα. Έχουμε μάθει πάρα πολλά από την Αθήνα και θέλουμε να

προσθέσουμε κι εμείς στην ιστορία της Ολυμπιάδας τη σφραγίδα του Πεκίνου. Προς το παρόν βγάλαμε το λογότυπο, τις μασκότ της Ολυμπιάδας, πέντε κοίκες που δίνουν το καλωσόρισμα στο Πεκίνο, κυκλοφορήσαμε το πρόγραμμα των εθελοντών, τα σχέδια για τα μετάλλια και τον άλλο μίνα θα ξεκινήσει το σύστημα πώλησης των εισιτηρίων.

-Υπάρχει ενδιαφέρον από την Κύπρο για την Ολυμπιάδα του Πεκίνου; Ναι, πάρα πολλοί μός ρωτούν για λεπτομέρειες. Μίλησα με τον πρόεδρο της Ολυμπιακής Επιτροπής Κύπρου, το φίλο μου Κίκη Λαζαρίδη για να οργανώσουμε από κοινού διάφορες εκδηλώσεις για να ενημερώσουμε τον κόσμο για τις προετοιμασίες και τις μεγάλες εκδηλώσεις που οργανώνονται με την ευκαιρία της Ολυμπιάδας. Την ενημέρωση των επισκεπτών σύμφωνα με τους κανονισμούς της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής αναλαμβάνει η τοπική Ολυμπιακή Επιτροπή. Ως πρεσβεία όμως θα βοηθήσουμε.

Τα ελληνικά είναι πάρα πολύ δύσκολη γλώσσα

-Πού μάθατε τόσο καλά ελληνικά; Σπούδασα στην Ελλάδα. Μετά τη σύναψη των διπλωματικών σχέσεων Κίνας και Ελλάδας, το 1973 πήγαμε τέσσερα άτομα στην Ελλάδα για να μάθουμε ελληνικά. Πριν από μας οι Κινέζοι διπλωμάτες φοιτούσαν στο τμήμα νεοελληνικής γλώσσας του Πανεπιστημίου της Σόφιας στη Βουλγαρία.

-Πώς βρήκατε την ελληνική γλώσσα; Πάρα πολύ δύσκολη και πολύ διαφορετική από την κινέζικη.

-Όταν δεν καταλαβαίνουμε κάτι λέμε ότι «μου μιλούσε κινέζικα». Ναι, τα ελληνικά αλλά και τα κινέζικα είναι πάρα πολύ δύσκολα γλώσσες. Οι Άγγλοι όταν δεν καταλαβαίνουν κάτι λένε «is greek to me» (είναι ελληνικά για μένα) ενώ εσείς λέτε είναι κινέζικα. Για ένα χρόνο έμαθα τα βασικά της γλώσσας στην Αθήνα και μετά πήγα στη Φιλοσοφική της Θεσσαλονίκης που Παράλληλα παρακολουθούσα τη Νομική γιατί ήθελα να μάθω σωστά ελληνικά.

-Είστε άνθρωπος που μαθαίνει εύκολα τις ξένες γλώσσες; Για να μάθει μια ξένη γλώσσα πρέπει πρώτ' απ' όλα να έχει πάθος και εμμονή, να διαβάξει πάρα πολύ αλλά και να κάνει πρακτική. Τα γράμματα ρο και γάμα δεν τα έχουμε στα κινέζικα και πολλοί Κινέζοι δεν μπορούν να τα προφέρουν. Στην αρχή βάζαμε νερό στο στόμα για να μάθουμε να λέμε το ρο. Όταν μπήκα στη διπλωματική υπηρεσία δούλεψα πέντε χρόνια στην προεβεία μας στην Αθήνα ως μεταφραστής, συνόδεα τον πρέσβη και τους υπαλλήλους που δεν μιλούσαν ελληνικά. Η εξάσκηση αυτή με βοήθησε να τελειοποιήσω τα ελληνικά μου.

-Εσείς επιλέξατε να μάθετε ελληνικά; Όχι, ήλθαν λειτουργοί από το Υπουργείο Εξωτερικών στο Ινστιτούτο Ξένων Γλωσσών που πήγα να 18 χρονών για να μάθω αγγλικά και διάλεξαν τους πολύ καλούς μαθητές που έστειλαν στην Αφρική, άλλους στη Μάλτα, εμένα με επέλεξαν για την Ελλάδα. Όταν μου η ανακοίνωση έτρεξε στο δωμάτιο μου για να βρω στο χάρτη την Ελλάδα.

-Πού γεννηθήκατε; Στην πόλη Τιεν Τζιν έξω από το Πεκίνο. Είμαστε τρία αδέρφια, εγώ είμαι η μεσαία. Ο πατέρας μου ήταν στρατιωτικός, υπηρετούσε στην αεροπορία.

-Πώς ήταν τα παιδικά χρόνια; Πολύ ωραία. Παρόλο που υπήρχαν υλικές δυσκολίες και στερήσεις, δεν τις καταλαβαίναμε. Μετά το σχολείο παίζαμε στις αδάνες με τους φίλους. Ήμουν καλός μαθητής.

-Τι θέλατε να γίνετε μεγαλώνοντας; Αξιωματικού του στρατού όπως τον πατέρα μου. Επειδή όμως ήμουν καλός μαθητής με επέλεξε το κράτος για το διπλωματικό σώμα. Η δική μου γενιά μπορεί να είχε προσωπικά οράματα για τη ζωή, αλλά ακολουθούσε τις οδηγίες του κράτους. Σήμερα τα πράγματα έχουν αλλάξει. Τι δική μου εποχή όταν τελείωσα το πανεπιστήμιο εκρόταν η δημόσια υπηρεσία και σε προσλάβανε με βάση τις γνώσεις σου. Σήμερα πρέπει μόνος να βρεις δουλειά.

-Η διπλωματική καριέρα τι σας έδωσε; Γνώρισα την Ελλάδα, μια χώρα με αρχαίο πολιτισμό, με κουλτούρα, ιστορία, πλούσια γλώσσα που αγάπησα. Η διπλωματία είναι το επάγγελμά μου. Εκπροσωπώ τη χώρα μου και αυτό εναποθέτει στους ώμους μου μια μεγάλη ευθύνη.

-Τι σας ενοχλεί από το επάγγελμα του διπλωμάτη; Η δυσκολία να έχεις οικογένεια. Η γυναίκα μου Yu είναι εδώ μαζί μου αλλά η κόρη μας Nini μένει στο Πεκίνο. Τι δεκαετία του '80 όταν γνώρισα τη γυναίκα μου η επικοινωνία με την πατρίδα από την Ελλάδα ήταν δύσκολη. Είχαμε ένα μικρό ραδιοφωνάκι με κεραία και προσπαθούσαμε να ακούμε την «φωνή του Πεκίνου». Οι εφημερίδες εκρόντουσαν μετά από 15 μέρες. Τότε περιμέναμε με αγωνία μια φορά το μήνα να λάβουμε γράμμα από το σπίτι.

-Πού παντρευτήκατε; Στο Πεκίνο και ήλθαμε στην Κύπρο μαζί. Η Yu έχει σπουδάσει αγγλική φιλολογία αλλά όταν γεννήθηκε η κόρη μας δεν μπορούσε να μείνει μαζί μας στην Κύπρο διότι δεν υπήρχε σχολείο για να μάθει κινέζικα. Έτσι αναγκαστικά έμεινε στην Κίνα με τη μητέρα μου. Ήταν πάρα πολύ δύσκολο για μας.

-Η μητέρα σας καρδιά βρισκόταν εδώ και η άλλη μισή στην Κίνα. Ναι, όταν αφήνεις το παιδί σου πίσω, μένει και ένα κομμάτι της καρδιάς σου. Σήμερα είναι 20 χρονών, φοιτῆτρια στο Πανεπιστήμιο στο Πεκίνο. Ευτυχώς μεγάλωσε καλά, έχει αρχές.

Πάνω: Με τη γράφουσα. Δεξιά: Ο πρέσβης με τη σύζυγό του Yu. Και στο άκρο σε εκδρομή στα χιόνια.

Όραμά μου να συνενωθεί η Κίνα με την Ταϊουάν

-Πότε ήλθατε για πρώτη φορά στην Κύπρο; Το 1985 ως γραμματέας στην πρεσβεία και προσαρμόστηκα αμέσως, ένιωθα οικεία από την πρώτη στιγμή. Έκανα έξι χρόνια και επανήλθα ως πρέσβης το Δεκέμβριο του 2005.

-Με τι στόχο; Να προωθήσω ακόμη περισσότερο τις υπάρχουσες καλές και παραδοσιακές σχέσεις μεταξύ Κίνας και Κύπρου.

-Η Κίνα είναι μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας και η Κύπρος χρειάζεται τη στήριξή της. Ναι, οι σχέσεις μεταξύ της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας και της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι εξαιρετικές, είναι σχέσεις αλληλοσεβασμού, αλληλοϋποστήριξης και αλληλοκατανόησης. Από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας όλοι οι πρόεδροι έχουν πάει στην Κίνα. Ο Πρόεδρος Παπαδόπουλος πήγε επίσημη επίσκεψη τον περασμένο Δεκέμβριο και είχε μεγάλη επιτυχία. Το Φεβρουάριο πήγε ο πρόεδρος της Βουλής Δημήτρης Χριστόφιας. Οι σχέσεις μας είναι πολύ καλές και στον οικονομικό τομέα. Ομοισαγωγές και εξαγωγές μεταξύ των χωρών μας έφτασαν πέρσι στα 353 εκατομμύρια δολάρια. Αν πάει στην αγορά θα βρείτε πολλά προϊόντα κινέζικης κατασκευής, αλλά θα συναντήσετε και πολλούς

Κινέζους. Φοιτητές και εργάτες.

-Πολλοί εξασφαλίζουν μια εγγραφή σε ένα κολλέγιο και εργαζόνται. Σήμερα τα πράγματα είναι πιο αυστηρά διότι η Κύπρος είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

-Ξέρεις πόσοι Κινέζοι υπάκουσαν στην Κύπρο; Ζήτησα στοιχεία από το Υπουργείο Εσωτερικών και μου είπαν ότι περίπου 800 Κινέζοι εργαζόνται και άλλοι τόσοι φοιτούν στα κολλέγια.

-Και τριπλάσιοι είναι παρόνομοι. Χρειάζεται προσπάθεια και από τις δυο πλευρές για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος διότι το θέμα της λαθρομετανάστευσης δεν είναι πρόβλημα μόνο της Κύπρου αλλά όλης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

-Πώς είναι μια μέρα του Κινέζου πρέσβη; Η δουλειά μου είναι να ενημερώνω για τα τι συμβαίνει στην Κύπρο και ταυτόχρονα να ενημερώνω το κυπριακό κοινό για το τι γίνεται στην Κίνα. Έχω φίλους στην Κύπρο από την πρώτη μου θητεία, εδώ και είκοσι χρόνια. Οι Κύπριοι με τους Κινέζους έχουν πολλά κοινά γι' αυτό υπάρχει μια οικειότητα μεταξύ μας, ο θεσμός της οικογένειας, της φιλίας.

-Τυρίσατε την Κύπρο; Ναι έχω πάει σε αρ-

κετά μέρη και μου αρέσει πάρα πολύ το περιβάλλον της.

-Πήγατε στην βόρεια Κύπρο; Δυο - τρεις φορές, πήγα Κεράνεια, Αμμόχωστο, Ριζοκάρασσα, έχουμε επαφή με τον κ. Τάλιά ως ηγετή της τουρκοκυπριακής κοινότητας.

-Έχετε ένα στόχο ζωής; Ένας μεγάλος πόθος για μένα είναι η ενοποίηση της πατρίδας μου. Υπάρχει ένα κομμάτι που λέγεται Ταϊουάν και κάθε Κινέζος θέλει ειρηνική ενοποίηση της πατρίδας του. Σήμερα έχουμε επαφές, έρχονται οι ορισμένοι μας στην πειραιωτική Κίνα, κάνουν επενδύσεις, επιχειρήσεις.

-Η οικονομία θα φέρει την πολιτική λύση; Η Ταϊουάν είναι μια νησίδα με 23 εκατομμύρια κατοίκους, δεν έχει πλουτοπαραγωγικές πηγές και πρέπει να ενωθεί με την Κίνα από άποψη οικονομίας.

-Αυτό μπορεί να γίνει στην Κύπρο; Επειδή γνωρίζω το Κυπριακό από τη γέννησή του και που ήμουν στην Αθήνα το 1974 όταν έγινε το πραξικόπημα και η εισβολή, εύχομαι οι δυο κοινότητες να βρουν μια λύση, κοινά αποδεκτή που να λαμβάνει υπόψη τις ανησυχίες τόσο των Ελλήνων Κυπρίων όσο και των Τουρκοκυπρίων ούτως ώστε να μπορέσουν να συμβιώσουν στον νησί.